

**ТРИФОНОВА Олена Михайлівна** – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри математики та цифрових технологій Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

**Наукові інтереси:** теорія і методика природничих наук та професійної освіти.

#### INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

**SADOVYI Mykola Illich** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of

Mathematics and Digital Technologies of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

**Scientific interests:** didactics of natural and professional education.

**TRYFONOVA Olena Mykhaylivna** – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Acting Head of the Department of Mathematics and Digital Technologies of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

**Scientific interests:** theory and methodology of natural and professional education.

*Стаття надійшла до редакції 29.01.2025 р.*

УДК 37.371.37.01

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-217-195-201

**ГАГАРИНА Наталія Павлівна** –

кандидат педагогічних наук,

старший викладач кафедри дошкільної

та початкової освіти комунального закладу

«Кіровоградський обласний інститут

післядипломної педагогічної освіти

імені Василя Сухомлинського»

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-8760-1606>

e-mail: [gagara8@ukr.net](mailto:gagara8@ukr.net)

## БЕЗПЕЧНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ВАЖЛИВІ АСПЕКТИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗБЕРЕЖЕННІ ЗДОРОВ'Я ДОШКІЛЬНИКІВ

*У статті висвітлені важливі аспекти організації безпечного освітнього середовища в закладі дошкільної освіти та збереженні здоров'я дошкільників. Охорона життя дитини є пріоритетним завданням системи дошкільної освіти, реалізація якого сприяє збереженню та зміцненню здоров'я дітей, дає поштовх до його формування та відновлення.*

*Констатовано, що діяльність керівника закладу дошкільної освіти спрямована на організацію безпечного освітнього середовища для дітей, налагодження освітнього процесу дистанційно, мобільно приймати необхідні рішення в кризових ситуаціях, інформування, інструктажі, протоколи безпеки, алгоритми дій в надзвичайних ситуаціях з дітьми та працівниками. Зазначені нормативно-правові документи: акти, постанови, закони щодо створення безпечного освітнього середовища в закладі дошкільної освіти.*

*Виділено важливість співпраці всіх учасників освітнього процесу із залученням спеціальних служб: Державної служби України з надзвичайних ситуацій, служби екстреної допомоги, поліції, медпрацівників, кінологів та зберігання конфіденційності інформації.*

*Орієнтирами для батьків у формуванні здоров'язбережувальної компетентності дитини дошкільного віку є: єдність вимог, просвітницька діяльність, спільні освітні тематичні заходи. Окреслено важливість інформаційного простору: сайт закладу, спільноти, поради, рекомендації, пам'ятки, інформаційно-профілактичні заходи.*

*Просвітницька діяльність є дуже важливою для усіх категорій населення. З дітьми дошкільного віку ефективними є ігри, заняття, флешмоби, спостереження, тематичні проєкти, ситуативні бесіди, вправляння, зорові підказки, конкурси. Розкрито значимість вчасного інформування зростаючого покоління про причини і механізми розвитку захворювання; орієнтування і мотивування дітей на успіх у зміцненні власного здоров'я через формування здорового способу життя.*

*Встановлено важливість освітніх платформ, програм, сайтів таких як платформа НУМО, сайт «Дія. Освіта. Базові знання з кібергігієни», Шкала оцінювання якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти «ECERS-3», парціальні програми для дітей дошкільного віку.*

**Ключові слова:** дошкільники, керівник, безпека, здоров'я, інформація, освітній простір, заклад дошкільної освіти.

**GAGARINA Natalia Pavlivna** –

Candidate of Pedagogical Sciences,

senior teacher of the preschool department

and primary education of a communal institution

«Kirovohrad Regional Institute

postgraduate pedagogical education

named after Vasyl Sukhomlynskyi»

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-8760-1606>

e-mail: [gagara8@ukr.net](mailto:gagara8@ukr.net)

## A SAFE EDUCATIONAL ENVIRONMENT IN A PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTION: IMPORTANT ASPECTS IN THE ORGANIZATION AND PRESERVED HEALTH OF PRESCHOOL CHILDREN

*The article highlights the important aspects of organizing a safe educational environment in a preschool and preserving the health of preschoolers. Protecting a child's life is a priority task of the preschool education system, the implementation of which contributes to the preservation and strengthening of children's health, gives an impetus to its formation and restoration.*

*It was established that the activity of the head of the preschool education institution is aimed at organizing a safe educational environment for children, establishing the educational process remotely, mobile making the necessary decisions in crisis situations, informing, instructing, safety protocols, algorithms for actions in emergency situations with children and employees.*

*The specified normative legal documents: acts, resolutions, laws regarding the creation of a safe educational environment in a preschool education institution.*

*The importance of the cooperation of all participants in the educational process with the involvement of special services: the State Service of Ukraine for emergency situations, the emergency service, the police, medical workers, dog trainers, and keeping information confidential is highlighted.*

*Landmarks for parents in the formation of health-preserving competence of preschool children are: the unity of requirements, educational activities, joint educational thematic events. The importance of the information space is outlined: the site of the institution, communities, tips, recommendations, attractions, informational and preventive measures.*

*Educational activities are very important for all categories of the population. Games, classes, flash mobs, observations, thematic projects, situational conversations, exercises, visual clues, competitions are effective with preschool children.*

*The importance of timely informing the growing generation about the causes and mechanisms of disease development is revealed; orienting and motivating children to succeed in strengthening their own health through the formation of a healthy lifestyle. The importance of educational platforms, programs, sites such as the NUMO platform, the site "Diya. Education. Basic knowledge of cyber hygiene", Scale for evaluating the quality of the educational process in preschool education institutions "ECERS-3", partial programs for preschool children.*

**Key words:** preschoolers, manager, safety, health, information, educational space, preschool education institution.

**Постановка та обґрунтування актуальності проблеми.** Українська система дошкільної освіти, має певні виклики, щодо збереження життя та здоров'я вихованців. Педагоги здійснюють освітній процес в умовах війни, під час вимкнення світла, в укриттях, замкненому просторі та інших надзвичайних ситуаціях. Це призводить до багатьох змін та розставлення інших пріоритетів в організації безпечного освітнього середовища. Військова агресія Російської Федерації проти України, численні соціально-економічні, медичні фактори, психічні розлади, тривожність, міграція підвищують ризик інфікування, вразливість людей та уповільнюють темпи подолання захворювань, що безпосередньо має свій вплив на освітній процес в цілому.

Натепер заклади дошкільної освіти надають освітні послуги в очному, дистанційному та змішаному форматі. При цьому забезпечується безперервність розвитку, цифровізація освіти та збереження дистанційного навчання там, де є загроза життю і здоров'ю дітей. Водночас освітній простір закладу дошкільної освіти повинен забезпечувати перш за все безпекові умови перебування дітей дошкільного віку й не нести загрози, небезпеки та ризики життю і здоров'ю учасникам освітнього процесу.

**Аналіз основних досліджень і публікацій.** Освітнє середовище вивчали Г. Балл, І. Бех, Є. Бондаревська, Г. Гончаренко, Н. Кириленко, С. Максимова, О. Пехота, С. Сисоева, С. Совгіра та інші дослідники.

**Мета публікації:** визначити та проаналізувати особливості в організації безпечного освітнього середовища в закладі дошкільної освіти та збереженні здоров'я вихованців.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Війна спонукала педагогів до зміцнення освітньої системи. Пріоритетними напрямками в закладах дошкільної освіти є: безпечне освітнє середовище та забезпечення доступності і якості освіти. Педагогічні працівники працюють над створенням

для дітей безбар'єрного, підтримуючого, комфортного освітнього середовища, використовуючи всі можливі і неможливі ресурси. Організація безпечного освітнього простору, в якому комфортно почуватимуться всі учасники освітнього процесу та розкриють свої сильні сторони – є важливим завданням для керівників закладів дошкільної освіти.

Норми безпечної поведінки, основи здорового способу життя формуються у дитини в дошкільному віці. Безпека життєдіяльності дитини – це виховання у неї свідомого ставлення до збереження особистого життя здоров'я шляхом надання теоретичних знань, практичних умінь, вправлення у практичних ситуаціях. Педагоги розробляють освітні матеріали з урахуванням: Законів України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану», наказів Міністерства економіки України «Про затвердження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти», «Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти», інструктивно-методичних листів про організацію освітнього процесу в ЗДО в умовах воєнного стану.

За час воєнного стану в Україні в активному словнику педагогів, зокрема і дошкільників, набули важливості наступні поняття: безпечне освітнє середовище, життєстійкість, виклики, укриття, супергерої безпеки, кіборги, несприятливі ситуації та загрози. Отже, наше спільне завдання – учитися жити в умовах кризи, дбати про добробут, захист та здійснювати профілактично-просвітницьку діяльність.

Безпечне освітнє середовище – це стан освітнього середовища, в якому: наявні безпечні умови виховання, навчання та праці, комфортна міжособистісна взаємодія, що сприяє емоційному добробуту здобувачів освіти, педагогів і батьків,

відсутні будь-які прояви насильства та є достатні ресурси для їх запобігання, а також дотримано прав і норм фізичної, психологічної, інформаційної та соціальної безпеки кожного учасника освітнього процесу [6]. Створюючи безпечне освітнє середовище акцентуємо увагу на безпечній поведінці як дитини, так і дорослого. Освітня робота з формування навичок безпечної поведінки в життєвому середовищі має здійснюватися системно. Періодичність і стихійність не дасть позитивних результатів. Керівнику закладу дошкільної освіти в роботі з педагогами, а педагогам, у свою чергу, з дітьми, необхідно окреслити такі її напрями: пожежна безпека; правила дорожнього руху; безпека в побуті; безпека в природі; здоров'я та хвороби; поведінка з незнайомими людьми, незнайомими предметами.

Послідовність дій має бути наступною: керівник – педагогічний колектив – діти+батьки. Також гарною практикою для надання коректних знань та вироблення ефективних вмінь є додаткове залучення спеціальних служб: Державної служби України з надзвичайних ситуацій, служби екстреної допомоги, поліції, медпрацівників, кінологів.

Педагоги мають знати чіткий алгоритм дій, а щодо дітей, то їх маємо не лякати можливою небезпекою, а навчати діяти адекватно стосовно ситуації, в якій вони опинились. Ми говоримо про збереження ментального здоров'я, формування навичок конструктивної поведінки під час загрози. Звертаючись до Професійного стандарту «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти» необхідно зазначити, що у повоєнний період перед керівником ЗДО поставлено такі завдання, що вимагають від фахівця розвиненості низьки компетентностей, які є необхідними саме для цього періоду і обумовлені обставинами [2].

Так, керівник/директор ЗДО сьогодні має вміння організувати безпечне освітнє середовище для дітей, налагоджувати освітній процес дистанційно, мобільно приймати необхідні рішення в кризових ситуаціях тощо. Щодо забезпечення освітнього процесу залучаються всі служби закладу. Ми говоримо про учасників освітнього процесу: це працівники закладу освіти, здобувачі дошкільної освіти, батьки чи особи що їх замінюють, внутрішньо переміщені особи, представники громадських та/чи благодійних організацій.

Розкриваючи поняття «алгоритм», окреслюємо перший та важливий крок – це знання та керування нормативно-правовою базою. Отже, радимо звернути увагу на власний сайт закладу, доповнити та упорядкувати матеріал у відповідній рубриці. Від початку оголошення воєнного стану міністерствами було розроблено та введено в дію постанови, закони, акти, рекомендації й порядки з цим, керівниками розробляються документи, що регулюють роботу закладу, а саме: видаються накази про розробку та затвердження різних алгоритмів дій («Під час повітряної тривоги», «Під час надзвичайних ситуацій», «У разі виявлення невідомого предмета на території закладу», «Як діяти під час захворювання»), про проведення навчання з охорони праці, про відпрацювання

алгоритму дій працівників. Основні аспекти до збереження і зміцнення здоров'я зростаючого покоління визначено в законах України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про охорону дитинства», рекомендаціях та інструктивних листах Всесвітньої організації охорони здоров'я, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти і науки України. Окрім того, згідно з планом заходів щодо реалізації Державної стратегії розвитку системи протитуберкульозної медичної допомоги населенню на 2020-2023 роки, одним із завдань визначено «безперервне та постійне інформування населення з питань профілактики, раннього виявлення туберкульозу через систему дошкільної та загальної середньої освіти і систему громадського здоров'я» [5].

Ще одним із важливих складників є Санітарний регламент для дошкільних навчальних закладів, якого повинні дотримуватись всі працівники закладу. Саме завдяки йому ми зберігаємо ті умови, які потрібні для безпечного перебування учасників освітнього процесу: санітарно-гігієнічні вимоги до облаштування території, будівель та приміщення, освітлення, водопостачання, водовідведення, опалення, повітряно-теплого режиму, до утримання приміщень, до організації харчування, вимоги до особистої гігієни працівників, дітей, вимоги до організації освітнього процесу, рухового режиму дошкільників.

У закладі дошкільної освіти діти проводять більшість свого часу. Певна річ, що емоційний комфорт і стан здоров'я дітей залежать від дотримання санітарно-гігієнічних норм, якості харчування, належного виконання здоров'язбережувальних практик і безпечності освітнього середовища. Брошура «Повсякденні практики особистого догляду» містить огляд загальних міжнародних підходів, які є ключовими у збереженні здоров'я дітей. Ці підходи є орієнтирами для батьків та засвідчують високу якість повсякденної практики закладу дошкільної освіти для забезпечення особистого догляду, безпеки та комфорту дітей [4].

Просвітницька діяльність є дуже важливою для усіх категорій населення. Починати її слід з дошкільного віку. Під час ігор дитина бере на себе різні ролі (лікар, пацієнт), входить у світ людських взаємин (розрізняє відповідні стани хвороби і завчасно повідомляє про це дорослих), опановує норми суспільної поведінки (затуляє рота, коли кашляє або/та чхає, брудними руками не торкається очей, рота тощо), вчиться співпереживати та співчувати (допомагає у лікуванні, радіє одужанню близьких людей) [1].

Наступним вагомим складником є створення певних підказок, пам'яток та зорових орієнтирів. Тож керівником закладу розробляються пам'ятки «Під час повітряної тривоги», «Під час надзвичайних ситуацій», «У разі виявлення невідомого предмета на території закладу», «Мінна небезпека», «Дії педагогів та батьків під час карантину», які є дієвими та ефективними.

Проведення тематичних занять для дітей у закладах дошкільної освіти, ознайомлення їх із

заходами профілактики запобігання захворюванням може відбуватися також у таких видах діяльності:

- діяльність, організована вихователем з усіма дітьми (наприклад: ранкове коло («Мое самопочуття»); заняття комплексні («У здоровому тілі – здоровий дух»), інтегровані («Здоров'я всьому голова»), предметні («Ознаки хвороби»); бесіди, інтерв'ювання («Причини виникнення хвороб», «Ознаки захворювань», «Перевіряємо своє здоров'я», «Чому я хворію?»); фестивалі (дні/тижні) здоров'я, розваги, конкурси; соціальні та волонтерські проекти, благодійні акції («Зупинимо туберкульоз!»); флешмоби);

- діяльність у підгрупах дітей або індивідуальна робота з ініціативи дорослого/дитини (наприклад: комунікативні проблемні ситуації (розмова лікаря з пацієнтом); розігрування життєвих ситуацій («Мої дії, коли на мене хтось кашляє»); спостереження (наприклад: за людьми, які кашляють і на яких кашляють, їхні дії); тематичні проекти («Бережу своє здоров'я»); робота з енциклопедіями (пошук інформації про вірус, бактерії, мікроби, роль легень у житті людини тощо); проблемні ситуації («Якщо мій друг захворів, то я...»); пошуково-дослідницька діяльність («Шляхи розповсюдження інфекцій»); заняття (групові, індивідуальні) з малювання, ліплення, аплікації, конструювання на тему: «Я обираю здоров'я», «Перемога над хворобою», «Хворобам скажемо: «НІ», а здоров'ю – «ТАК!» та ін.;

- самостійна діяльність дитини (творчі ігри (сюжетно-рольова, вільна гра, наприклад, «Лікарня», «Аптека»); малювання, ліплення, аплікації, конструювання мультиплікаційних чи казкових персонажів «лікар», «швидка допомога», «Щенячий патруль», «Рятувальні машинки-трансформери» та інші.

Маємо задіяти принципи універсального дизайну та розумного пристосування з метою покращення безпеки, комфорту, усунення бар'єрів та забезпечення підтримки. Звертаючись до методики ECERS-3, що є інструментом, який вивчає весь спектр чинників у навколишньому середовищі, що впливають на розвиток дітей, окреслюємо важливість вивчення наявності в ЗДО безпечних умов для дітей та можливості для кожної дитини розвивати здорові відносини з іншими дітьми й дорослими; вивчення умов для розвитку незалежності та самодостатності особистості [7].

У дітей старшого дошкільного віку інтенсивно розвивається і сфера спілкування: крім ситуативно-особистісної, ситуативно-ділової з'являються позаситуативно-пізнавальна й позаситуативно-особистісна форми спілкування, що дозволяє дітям знаходити відповіді на запитання, які їх можуть хвилювати, наприклад: «Чому деякі хворі люди зовні не відрізняються від здорових?», «Чому деякі хворі лежать у лікарнях, а деякі лікуються вдома?», «Чи можна побачити інфекцію?» Мовленнєвий розвиток дітей цього вікового періоду дає можливість педагогам планувати та проводити відповідні тематичні бесіди (наприклад: «Причини виникнення хвороб», «Ознаки захворювань», «Перевіряємо своє здоров'я», «Чому я хворію?»,

«Як бути здоровим» тощо) з метою здійснення профілактичної роботи. Також закладаються основи пізнавальних здібностей, формуються такі види мислення, як: наочно-образне, наочно-схематичне і елементи словесно-логічного, що дозволяє дитині вирішувати більш складні завдання з використанням узагальнених наочних засобів (схем, креслень тощо). Наприклад, дітям можна запропонувати накреслити ментальну карту (або карту розумових дій): «Кроки до одужання», «Загартовуємо організм», «Лікування «+»/самолікування «-» тощо [1].

Для керівників закладів дошкільної освіти та вихователів такі схеми/карти можуть слугувати орієнтиром для поліпшення якості освітнього процесу в роботі з дітьми дошкільного віку. У будь-якого педагогічного колективу ЗДО є змога ознайомитись зі змістом методики ECERS-3, побачити сильні та слабкі сторони їхнього закладу, а також можливості та ризики в освітньому процесі. Підшкала «Повсякденні практики особистого догляду» стала беззаперечним орієнтиром щодо збереження здоров'я дітей, розкриває вимоги до облаштування освітнього простору і практичні поради на кожен день для активного, безпечного і всебічного розвитку дитини. Керівник закладу на цій основі узгоджує дії персоналу щодо дітей.

В роботі з будь-якими правилами, діють дві умови:

1. Діти розуміють правила.

2. Правила рутинно повторюються і проговорюються з дітьми щодня.

Для дошкільників результативними є постійні повтори, вправлення та зорові підказки. Універсальних рішень тут бути не може. Кожен заклад дошкільної освіти, розробляючи безпекові документи, керується особливостями розміщення закладу, характеристиками та архітектурними особливостями будівлі, а разом з тим – ресурсами, формами організації освітнього процесу тощо. Системність, передбачуваність та послідовність в роботі з дошкільниками потрібні, щоб відчувати свою силу в будь-якій складній ситуації і почувати себе комфортно та захищено.

Заслугує на особливу увагу парціальна програма з основ здоров'я та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку «Про себе треба знати, про себе треба дбати» (автор Любов Лохвицька). Програма поглиблено висвітлює змістові компоненти «Про здоров'я» та «Безпека життєдіяльності» освітнього напрямку інваріантної складової «Особистість дитини».

Важливо, щоб дорослі говорили спокійно, повільно та чітко, спостерігаючи, як змінюються емоції та реакції дітей. Для дітей молодшого дошкільного віку важливі тактильні контакти, їх краще обіймати чи тримати за руку. Також треба дати можливість дітям якимось відреагувати на сказане. В умовах складних випробувань дорослим важливо створити навколо дітей сприятливе, підтримувальне та безпечне середовище. Ранкове приймання дитини до закладу щодня повинен проводити вихователь групи. Здійснюється обов'язкове опитування батьків або осіб, які їх

замінюють, стосовно стану здоров'я дитини та візуально визначається стан дитини.

Розпорядок дня вікових груп має відповідати гігієнічним нормам щодо тривалості сну, занять різними видами діяльності та відпочинку, у тому числі організації навчальних занять, перебування на свіжому повітрі, рухової активності, кратності приймання їжі тощо.

Маємо сьогодні абсолютно іншу картину дня дитини: неспокійний сон, внаслідок нічних тривог; неспокій та тривожність батьків, яка передається дітям; недостатня кількість часу перебування на свіжому повітрі (за потреби йти в укріття), обмежена рухова активність з тієї ж причини. Це все зумовлює вплив на соціально-емоційне сприйняття світу дитиною та часті прояви захворювань.

Окреслимо основні компоненти створення безпечного освітнього простору: нормативно-правова база, що регулює питання безпеки життєдіяльності; безпечний фізичний простір для перебування вихованців та працівників; облаштування безпечною укриття у закладі освіти; інформування, інструктажі, протоколи безпеки, алгоритми дій в надзвичайних ситуаціях з дітьми та працівниками; навчання працівників ЗДО наданню першої долікарської допомоги; психологічна підтримка усіх учасників освітнього процесу; комунікація та партнерство з батьками.

У ланцюжку взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу (педагоги - батьки - діти) важливою є інформація про цифрові виклики й загрози, правила безпечної використання облікових записів і електронної пошти, соціальних мереж і месенджерів та конфіденційність. Орієнтирами для батьків у формуванні здоров'язбережувальної компетентності дитини дошкільного віку є:

1. Єдність вимог закладів дошкільної освіти та батьків щодо формування ціннісного ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих, домовленість у формуванні здоров'язбережувальної компетентності дитини.

2. Просвітницька робота: розробка брошур, інформаційних дайджестів; інформаційних матеріалів (повідомлення, оголошення) та роздруківки, тестування; консультації, семінари, практикуми, тренінги для батьків щодо ознайомлення дітей з профілактичними заходами попередження розповсюдження інфекційних хвороб.

3. Проведення за участі батьків вихованців: тематичних днів; днів/тижнів здоров'я; спортивних свят та розваг тощо [1].

Соціальні мережі сьогодні – це не лише розвага, але й часто робота. Для закладу дошкільної освіти важливо висвітлювати результати діяльності, популяризувати власні знахідки та родзинки. Тематичні дописи у соціальних мережах Фейсбук <https://www.facebook.com/zdonomer2/>, Instagram, Telegram мають великий попит серед батьків вихованців, працівників дошкільної освіти.

Поряд з цим, керівник закладу, як відповідальна особа, зобов'язаний знати які є ризики висвітленої інформації. Керівник повинен проаналізувати початковий (стартовий) рівень

безпеки та потенційні ризики, відповідаючи для себе на такі запитання:

1. Яка інформація є критично важливою?

2. Де зберігається ця інформація (на яких сервісах та/чи пристроях вона розміщена – смартфон, планшет, робочий комп'ютер, персональний комп'ютер, зовнішній жорсткий диск, флешки та ін.)?

3. Кому ця інформація може бути потенційно цікавою? Чи згодні батьки, щоб дана інформація була відкритою?

Безпека персональних даних та приватності в інтернеті є значущим викликом. Збільшення обсягів зберігання та обробки особистих даних у сучасному світі призводить до зростання загроз неправильного їх використання, включаючи можливість витоку даних або порушення конфіденційності. Тут керівнику закладу дошкільної освіти слід звернути увагу на роботу медичних працівників, практичного психолога та вихователів, щоб забезпечити від ненавмисного відкритого доступу до конфіденційної інформації щодо дітей дошкільного віку, їхніх родин, хвороб чи їхніх наслідків.

Спільно опрацюємо сайт «Дія. Освіта. Базові знання з кібергігієни» <https://osvita.diiia.gov.ua/courses/basic-knowledge-of-cyber-hygiene>. Основні задачі інформаційної безпеки для керівника ЗДО: забезпечення доступності інформації (сайт закладу); цілісності інформації; забезпечення конфіденційності інформації (здоров'я дітей); забезпечення вірогідності інформації; забезпечення юридичної важливості інформації, представленої у вигляді електронного документа (накази, атестаційні листи); забезпечення невідстежуваності дій користувача.

Опрацювавши всі кроки захисту, пропонуємо орієнтовну тематику з досвіду роботи закладу дошкільної освіти:

- Фізкультурно-оздоровча робота як профільна робота закладу, де виховуються діти з вадами опорно-рухового апарату; <https://www.facebook.com/share/v/YmaLQDP64T4QXoSC/>

- Антистресори (фотографія, казки, мильні бульбашки, творчість, рухова активність, ігри, спілкування з друзями, медитації, ігри з піском та водою); <https://www.facebook.com/share/v/ZDssJfvZoAukRi1Z/>

- Рухова активність (ранкова гімнастика, гімнастика пробудження, малі форми активного відпочинку, заняття з фізичної культури, фізкультурні розваги та свята, дня здоров'я, прогулянки-походи за межі закладу, індивідуальна робота з фізичного виховання, самостійна рухова діяльність); <https://www.facebook.com/share/p/dy6ue3rYJmafPWKN/>

- Проведення флешмобів (наприклад від БФ «Щаслива лапа», «Спорт заради розвитку»...); <https://www.facebook.com/share/v/wTAEMoCjfr1a1UpW/>

- Тижні знань правил дорожнього руху, Тижні безпеки життєдіяльності; <https://www.facebook.com/share/p/73GKSar9VmCLKyfl/>.

Важливими складниками успішного просування допису є використання хештегу (наприклад, Дякуємо\_ЗСУ #ЗСУ #УФСЗР

#Спорт\_заради\_розвитку #sport\_for\_development), систематичність поданих матеріалів за певною темою, охоплення всіх учасників освітнього процесу (педагоги, діти, батьки), стиль допису, різноманітність реакцій та повідомлення під дописом, наявність зворотного зв'язку.

Робота керівника закладу освіти в умовах воєнного стану в даному аспекті виходить із наступних складників:

Що є? Це аналіз поточної ситуації.

Що якщо? Це уявлення можливого майбутнього.

Що вражає? Це розгляд можливостей, які може дати ідея.

Що працює? Це створення прототипу експериментального випробування.

Практикуйте технологію «6 Чому?», яка ґрунтується на системі послідовних запитань.

- Чому потрібно організувати безпечний освітній простір в ЗДО? (Варіант відповіді: для збереження життя та здоров'я всіх учасників освітнього процесу. Діти більшість часу проводять саме в закладі освіти, батьки не завжди можуть підтримати/допомогти і дитина повинна самостійно діяти в певних умовах)).

- Чому людині важливо бути неушкодженою та здоровою фізично, психологічно, духовно? (Варіант відповіді: щоб отримувати насолоду від проживання кожного дня, виконувати певні види діяльності)

- Чому ... Відповіді на поставлені запитання допоможуть вам побудувати алгоритм дій керівника закладу дошкільної освіти.

Застосування комп'ютерів, мультимедіа та інформаційних технологій у якості дидактичних засобів використовується для підвищення мотивації та індивідуалізації навчання, розвитку творчих здібностей дітей та для створення благополучного емоційного простору. Використання мультимедіа у навчанні не тільки збільшує швидкість передачі інформації дітям та підвищує рівень її засвоєння, а й сприяє розвитку таких процесів як увага, пам'ять, мислення, уява, мовлення, розвиває почуття кольору, композиції, бере участь у інтелектуальному, емоційному та моральному розвитку дітей.

**Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку.** Важливо відзначити, що інформаційно-комунікаційні технології успішно використовуються в діяльності педагогів з метою створення безпечного освітнього середовища. Мультфільми про вакцинацію, застуду, імунітет, віруси та хвороби [3] завжди допоможуть педагогам яскравіше та глибше розкрити тему, платформа НУМО <https://numo.mon.gov.ua/ecers-3> та Шкала оцінювання якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти нададуть можливість поповнити знання педагогам та батькам вихованців, методичні рекомендації дозволять у доступній формі інформувати зростаюче покоління про причини і механізми розвитку захворювання; орієнтувати і мотивувати дітей на успіх у зміцненні власного здоров'я через формування здорового способу життя.

## СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Косенчук О.Г., Новик І.М. Особливості просвітницької роботи щодо запобігання захворюванню на туберкульоз та подолання соціально-психологічних наслідків: методичні рекомендації для педагогічних працівників закладів дошкільної та загальної середньої освіти: [навчально-методичний посібник]. Частина 1. Київ, 2022. 58 с.

2. Наказ Міністерства економіки України №620-21 від 28 вересня 2021 року «Про затвердження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти». URL: <https://mon.gov.ua/npa/prozatverdzhennya-profesijnogo-standartu-kerivnik-direktor-zakladu-doshkilnoi-osviti>

3. Освіта дитини XXI століття MagneticOne Org. URL: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLshJpmmXcDiRCBf3grquj08YDV0nUt-Eq>

4. Повсякденні практики особистого догляду за методикою ECERS-3. URL: <https://numo.mon.gov.ua/povsyakdenni-praktiki-osobistogo-doglyadu-za-metodikoyu-ecers-3?color-blue=&icon-2>

5. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 серпня 2024 р. №726-р «Про схвалення Стратегії розвитку системи протитуберкульозної медичної допомоги населенню на 2024-2026 роки та затвердження операційного плану заходів з її реалізації». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/726-2024-%D1%80#Text>

6. Цюман Т. П., Бойчук Н. І. Кодекс безпечного освітнього середовища: метод. посіб. / за заг. ред. Цюман Т. П. К. 2018. 56 с.

7. ECERS-3: Шкала оцінювання якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/ecers-3-shkala-otsinyuvannya-yakosti-osvitnogo-protsesu-v-zakladakh-doshkilnoi-osviti>

## REFERENCES

1. Kosenchuk, O.H., Novyk, I.M. (2022). Osoblyvosti prosvitnytskoi roboty shchodo zapobihannia zakhvoriuvanniu na tuberkuloz ta podolannia sotsialno-psykholohichnykh naslidkiv: metodychni rekomendatsii dlia pedahohichnykh pratsivnykiv zakladiv doshkilnoi ta zahalnoi serednoi osvity [Peculiarities of educational work on preventing tuberculosis and overcoming socio-psychological consequences: methodological recommendations for pedagogical workers of preschool and general secondary education institutions]: [navchalno-metodychnyi posibnyk]. Chastyna 1. Kyiv. 58 s. [in Ukrainian]

2. Nakaz Ministerstva ekonomiky Ukrainy №620-21 vid 28 veresnia 2021 roku «Pro zatverdzhennia profesiinoho standartu «Kerivnyk (dyrektor) zakladu doshkilnoi osvity» [Order of the Ministry of Economy of Ukraine No. 620-21 dated September 28, 2021 “On approval of the professional standard “Head (director) of a preschool educational institution”]. URL: <https://mon.gov.ua/npa/prozatverdzhennya-profesijnogo-standartu-kerivnik-direktor-zakladu-doshkilnoi-osviti> [in Ukrainian]

3. Osvida dytyny XXI stolittia MagneticOne Org [Education of a 21st Century Child MagneticOne Org]. URL: <https://www.youtube.com/playlist?list=PLshJpmmXcDiRCBf3grquj08YDV0nUt-Eq> [in Ukrainian]

4. Povsiakdenni praktyky osobystoho dohliadu za metodykoju ECERS-3 [Daily personal care practices according to the ECERS-3 methodology]. URL: <https://numo.mon.gov.ua/povsyakdenni-praktiki-osobistogo-doglyadu-za-metodikoyu-ecers-3?color-blue=&icon-2> [in Ukrainian]

5. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 2 serpnia 2024 r. №726-r «Pro skhvalennia Stratehii rozvytku systemy protytuberkuloznoi medychnoi dopomohy naselenniu na 2024-2026 roky ta zatverdzhennia operatsiinoho planu

zakhodiv z yii realizatsii» [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated August 2, 2024 No. 726-r “On approval of the Strategy for the development of the system of anti-tuberculosis medical care for the population for 2024-2026 and approval of the operational plan of measures for its implementation”]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/726-2024-%D1%80#Text> [in Ukrainian]

6. Tsiuman, T. P., Boichuk, N. I. (2018). Kodeks bezpechnoho osvitnoho seredovyshcha [Safe Educational Environment Code]: metod. posib. / za zah. red. Tsiuman T. P. K. 56 s. [in Ukrainian]

7. ECERS-3: Shkala otsiniuvannya yakosti osvitnoho protsesu v zakladakh doshkilnoi osvity [ECERS-3: Scale for assessing the quality of the educational process in preschool institutions]. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/ecers-3-shkala-otsiniuvannya-yakosti-osvitnogo-protsesu-v-zakladakh-doshkilnoi-osviti> [in Ukrainian]

#### ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

**ГАГАРИНА Наталія Павлівна** – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри дошкільної та початкової освіти комунального закладу «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського».

**Наукові інтереси:** дошкільна педагогіка та психологія.

#### INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

**GAGARINA Nataliya Pavlivna** – Candidate of Pedagogical Sciences, senior teacher of the Department of Preschool and Elementary Education of the municipal institution "Kirovohrad Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education named after Vasyl Sukhomlynskyi".

**Scientific interests:** preschool pedagogy and psychology.

*Стаття надійшла до редакції 30.01.2025 р.*

УДК 796.011.3

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-217-201-206

#### ГАЛІМСЬКИЙ Володимир Олександрович –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної фізичної та домедичної підготовки факультету №3 Донецького державного університету внутрішніх справ  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5532-9036>  
e-mail: [volodymyrgalimskyi@gmail.com](mailto:volodymyrgalimskyi@gmail.com)

#### ГАЛІМСЬКА Інна Іванівна –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної фізичної та домедичної підготовки факультету №3 Донецького державного університету внутрішніх справ  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0877-3991>  
e-mail: [innasln337@gmail.com](mailto:innasln337@gmail.com)

### ЗДІЙСНЕННЯ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ

У статті розглядаються основні напрями удосконалення фізичної підготовки курсантів-правоохоронців та шляхи їх реалізації із урахуванням забезпечення практичної спрямованості навчання у закладах вищої освіти МВС України. Охарактеризовано фізичне виховання як один із напрямів підготовки майбутніх поліцейських, обґрунтовано необхідність такої підготовки, висвітлено проблемні питання, що виникають у процесі підготовки поліцейських, та, враховуючи досвід колег щодо введення розподілу фізичних вправ за розділами фізичної підготовки, окреслено можливі шляхи покращення рівня готовності поліцейських до перенавантажень, які досить часто трапляються у процесі службової діяльності. Зроблено аналіз практичної діяльності ОВС, що дало змогу стверджувати: від рівня загальної фізичної підготовленості правоохоронців, стану їх здоров'я, залежить процес засвоєння ними бойових прийомів єдиноборств, який в більшості випадків вирішує долю заходів по припиненню протиправних посягань. Виявлено, що найбільш ефективними у напрямі підготовки поліцейських є комплексні практичні заняття на навчальних полігонах, у спеціалізованих тактичних класах, залах спеціальної фізичної підготовки (єдиноборств), а також використання інших засобів посилення емоційної напруги. Зауважено, що реалізація міжпредметного підходу в освітньому процесі здобувачів вищої освіти (курсантів) з фізичної підготовки забезпечується поетапним проектуванням. Зазначено, що жодна з педагогічних технологій не буде мати позитивного результату, якщо відсутня зацікавленість професійного відношення професорсько-викладацького складу до науково-педагогічної діяльності, яка спрямована на використанні в освітньому процесі інноваційних освітніх технологій, останні досягнень науки і практики, а також відсутня сучасна навчально-матеріальна база і необхідне фінансове забезпечення.

**Ключові слова:** фізична підготовка, курсанти, практична спрямованість, правоохоронці, освітній процес, службова підготовка, педагогічна технологія.

#### GALIMSKYI Volodymyr Olexandrovych –

Candidate of Sciences in Physical Education and Sports, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Special Physical and Pre-Medical Training of Donetsk State University of Internal Affairs  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5532-9036>  
e-mail: [volodymyrgalimskyi@gmail.com](mailto:volodymyrgalimskyi@gmail.com)